

ದೀಪಾವಳಿ!

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಭಾರತೀಯ ಸಂಜಾತರು ಇರುವ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಆಚರಿಸಲಾಗುವ ಹಬ್ಬಗಳ ಪೈಕಿ ದೀಪಾವಳಿ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು. ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿಯಾಗಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇದು ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಸಾಮಾಜಿಕ ಒಡನಾಟವಾಗಿರುವುದು; ಪರಸ್ಪರ ಬೆರೆಯುವಿಕೆಯ, ಭ್ರಾತೃತ್ವದ ಸಂಕೇತವಾಗಿರುವುದು ಬೆಳಕಿನ ಹಬ್ಬದ ವಿಶೇಷ. ಮಕ್ಕಳಿಗಂತೂ ದೀಪಾವಳಿ ಬಂದಿತೆಂದರೆ ಉಂಟಾಗುವ ಸಂತಸ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟಲ್ಲ. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರದೇ ಇತರ ಕೆಲವು ಧರ್ಮಗಳ ಅನುಯಾಯಿಗಳೂ ಆಚರಿಸುವುದು ಈ ಹಬ್ಬದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ.

ಭಾರತೀಯರು ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಕೆಲವು ದೇಶಗಳು ದೀಪಾವಳಿಗೆ ರಜೆಯನ್ನು ಘೋಷಿಸಿವೆ. ಅನೇಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರಲ್ಲದೆ ಇತರರೂ ದೀಪಾವಳಿಯ ಸಂಭ್ರಮಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮೂರು ದಶಕಗಳಷ್ಟು ಹಿಂದೆಯೇ ನಾನು ಭಾರತೀಯ ಉಪಗ್ರಹದ ನಿಯಂತ್ರಣಾ ಕಾರ್ಯವೊಂದರ ನಿಮಿತ್ತ ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ಅಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದ ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ನ ಪ್ರಮುಖ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ದೀಪಾವಳಿಯ ಬಗ್ಗೆ, ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಇರುವ ಅನಿವಾಸಿ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಆ ಹಬ್ಬದ ಜೊತೆ ಇರುವ ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾದ ನಂಟಿನ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವಾದ ದೊಡ್ಡ ಸಚಿತ್ರ ಲೇಖನವೊಂದನ್ನು ಓದಿ ಆನಂದಿಸಿದ ನೆನಪು ನನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿನ್ನೂ ಹಚ್ಚ ಹಸುರಾಗಿದೆ.

ದೀಪಾವಳಿಯ ಸಂಭ್ರಮ

ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ನನ್ನ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾನೂ ದೀಪಾವಳಿ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಕಾತರದಿಂದ ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸುವ ಸಂಭ್ರಮ ಒಂದೆಡೆ. ರುಚಿಯಾದ ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜ್ಯಗಳನ್ನು ಸವಿಯುವ ಸಂಭ್ರಮ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ. ಇದೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ 'ಓದಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು' ಮರೆತು ಸ್ನೇಹಿತರೊಡನೆ ಪಟಾಕಿಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯುವ, ಬಿರುಸುಬಾಣಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸುವ ಉತ್ಸುಕತೆ. ಇವು ಆಗಿನ ನನ್ನ ದೀಪಾವಳಿಯ ಆಚರಣೆಯ ಅಂಗವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಪಟಾಕಿಗಳೊಡನೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವಾಗ ಅಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಅಪಾಯದ ಅರಿವು ನನಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಕಾಲಚಕ್ರ ಉರುಳಿ ನಾನು ಶಾಲೆಯ ಹಂತವನ್ನು ದಾಟಿಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡವನಾದಂತೆ ಪಟಾಕಿಗಳನ್ನು ಸುಡುವ ಆಸೆ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ನಶಿಸಿ ಹೋಯಿತು ತಾವರೂ - ಪಟಾಕಿ ಹೊಡೆಯುವುದರಲ್ಲಿ, ಬಿರುಸು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾದ ಮಕ್ಕಳ ಸಂತಸವನ್ನು ಕಂಡು ನಾನೂ ಸಂತಸಪಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಹೊತ್ತುಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೇ ಅದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಶಬ್ದಮಾಲಿನ್ಯ ಕಿರಿಕಿರಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಿರುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಕಳೆದ ಕೆಲವು ದಶಕಗಳ ಹಿಂದೆ ಪಟಾಕಿಯ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿದರೂ ಅದು ಅಷ್ಟಾಗಿ ತೀವ್ರವಾದುದಾಗಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದ್ದರೂ ಎಲ್ಲೋ ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತಷ್ಟೆ. ಜೊತೆಗೆ ಎಲ್ಲೋ ಕೆಲವು ಶ್ರೀಮಂತರ ಹೊರತಾಗಿ